

Edmund fær ikki stuðul

EIRIKUR LINDENSKOV

Tað tykist valda semja millum tingmenn um, at teir ikki taka undir við uppskotinum hjá lögmanni um at leggja um stovnsfæ í Framtaksgrunninum til eginpening.

Í øllum førum vilja tingmenn ikki gera tað soleiðis, sum Edmund Joensen, lögmaður hevur skotið upp - at lögmaður skal fáa eina standandi heimilt til at umleggja stovnsfæ, so hvørt tørvur er á eginpeningi.

– Uppskotið hjá lögmanni tykist vera deyðadømt, segði Jørgen Niclasen, framsøgumaður hjá Fólkaflakkinum. Hann segði, at Fólkaflakkinur ikki kann taka undir við uppskotinum í verandi lívi. Í staðin fyri at stuðla privatu vinnuni, er Framtaksgrunnurin farin inn í eina ójavna kapping - og stuðlar tí at knúsa tað privata. Skal Framtaksgrunnurin halda fram, skal hann ikki leggja undir lögmanni, men heldur undir lögtinginum, segði hann.

Grunnurin bjargast - men treytir setast

– Løgtingið eigur at hava størri eftirlit við framtaksgrunninum - men hetta eigur ikki at vera gjørt við beinleiðis politiskar stýring av málsviðgerðini, men soleiðis at alla viðtøkubroytingar og konvertingar skulu fyr lögtingið.

Jóannes Eidesgaard var týðulig orkymlaður av, at samgongan stendur so spjodd í hesum máli.

– Vit hava í Føroyum í dag eina samgongu og eitt landsstýri, sum ikki megna at finna fram til politiskar loysnir í málum, sum avgjørt hava krav upp á at slík loysn verður funnin. Men alt tað verður nú latið yvir til lögtingið og andstöðuna at taka stóðu til, vísti Jóannes Eidesgaard á, og legði afturat, at landsstýrið megna ikki at finna politiska gongulagið.

Bjarga grunnini - ikki Edmundi ella Annfinni

Jóannes Eidesgaard helt eisini, at fjølmiðlarnir hava persóniferað hetta málið.

– Vil Javnaðarflokkurin bjarga Edmundi Joensen ella Annfinni Kallsberg? – Nei, Javnaðarflokkurin vil hvørki bjarga Edmundi ella Annfinni, men flokkurin vil víðgera sjálvt málið um Framtaksgrunnin, segði hann.

Jóannes Eidesgaard helt eisini, at spurningurin var, um landsstýrið ikki heldur átti at komið í tingið við eina eykajáttanarlóg fyri at jatta pengar til eginpening í Framtaksgrunninum. Hann vísti á, at talan var um 11 milliónir krónur, og í løtuni liggur eykajáttanaruppskot, har biðið verður um jattanir, sum eru nógv lægri enn 11 milliónir.

– Tí tykist lógið, at lögmaður tá av sínum eitingum kann sleppa at avskriva 11,2 milliónir krónur, segði hann.

Annars gjørdi Jóannes Eidesgaard greitt, at Javnaðarflokkurin var sinnaður at bjarga Framtaksgrunninum, men at flokkurin fór at seta treyti.

Hann segði, at grunnurin er alt ov sárbærur av dótturfeløgnum Fiskasøluni og Fiskavirking, sum hann helt áttu at verið loyst frá grunninum. Á tann hátt helt hann, at Fiskasølun og Fiskavirking eru í ójavnari kapping við privatu feløgini.

– Eg vil koritni siga, at vit í Javnaðarflokkinum fara at víðgera uppskotið positivt, men fara sum sagt at seta okkara treyti.

Men Jóannes Eidesgaard staðfesti eisini, at tann politiska víðgerðin, sum átti at verið í Tinganesi, nú er slutt niðan í tingið.

Raðið á vinnulivinum seft dønnum fyr 1 mió

– Hetta málið tykist snúva seg um at kráma danskir pengar til okkara, segði Finnogi Ísakson. Hann

Samgongufelagar hjá Edmundi um bjargingaruppskot hansara av Framtaksgrunninum: – Uppskotið er deyðadømt, Jørgen Niclasen, Fólkaflakkinur. – Vit taka undir ongum umstøðum undir við uppskotinum, Óli Jacobsen, Verkamannafylkingin. – Krøvini frá donskum kreditorum víga meira enn at skapa eitt sunt vinnulív í Føroyum, Helena Dam á Neystabø, Sjálvstýrisflokkurin. Grunnurin verður helst bjargaður kortini, tí Javnaðarflokkurin og Tjóðveldisflokkurin vilja bjarga grunninum við treytum, og verður tí helst onkur semja gjørd. Men uppskotið hjá lögmanni fellur við eitt brak

víst á, at framtaksgrunnurin ikki er so stóur, at vit føroyingar ikki sjálvir kunnu eiga hann.

– Landsstýrið var so ovurfegið, tá teir í 1994 komu aftur út Danmark við Framtaksgrunninum - nú skuldu vit fáa danskir pengar í føroyskt vinnulív, segði Finnogi Ísakson. Hann vísti á, at talan kortini bert var um eina millión úr Danmark, og 99 milliónir í láni.

– Avleiðingin av hesi milliónini frá dønnum var, at danski forsætisráðharrin skal stýra føroyska vinnulivinum.

Finnogi Ísakson vísti eisini á, at Framtaksgrunnurin eftir Tjóðveldisflokksins tykki ikki eigur at verða koyrdur á húsagang. Men hann helt ikki, at grunnurin skal virka á sama hátt, sum hann ger nú, og helt Finnogi Ísakson, at grunnurin skal virka eftir lógini um vinnuliga grunnar - at hann ikki skal eiga meirilutan í virkjum, og soleiðis stýra teimum.

– Í 30'unum og 40'unum stríddust menn fyr í savna útlutningin, tí hildið varð neyðugt, at hava ein stóran útflytara. Nú hava vit Fiskasøluna - og hon má verðveitast, hóast Framtaksgrunnurin ikki nýtist at eiga hana. Finnogi Ísakson helt, at pláss sjálvandi eisini skuldi verða fyr øðrum útflytarum.

Kappingaravlagin fer fram á Sandi

Men framsøgumaður Tjóðveldisflokksins trúði ikki upp á, at vit aftur kunnu hava so nógv stór flakavirki, sum vit einaferð høvdu - tí 15 stór virki fara ikki atklára seg, vísti hann á.

Finnogi Ísakson tók eisini spurningin, um tað bara er Fiskavirking, sum virkar kappingaravlagandi. Her tók hann virkini á Sandoyinni sum dømi, og vísti á, at 3 milliónir eru latnar í stuðli til virkið í Skopun og á Sandi. Men í Skálavík er ein privatmaður í ferð við at byggja eitt virki, og spurdi Finnogi, um hann eisini fær stuðul, og um hetta ikki eisini er kappingaravlagandi.

Tjóðveldisflokkurin heldur ikki, at lögmaður skal fáa eina standandi heimilt til at konverterað stovnsfæ til eginpening, men helt, at hann kanska kundi fáa loyvi at konvertera upp til 10% ella 20 mió krónur.

Talfalsan...

Óli Jacobsen úr Verkamannafylkingini segði, at hansara partur av Verkamannafylkingini ikki kann taka undir við uppskotinum í hesum líki. Hann segði, at keypið av Føroya Fiskavirking prógvaði, at nakað er heilt galið við Framtaksgrunninum.

– Tað sokallaða prógvið, sum tingmenn fingur frá grunninum var beinleiðis villileiðandi. Tað var beinleiðis talfalsan tá borið var saman við raksturinn av virkjum í áttatiárunum.

Hann segði, at teir vildu hava grundgevingarnar hjá kreditorum hjá grunninum, men fingur tær ikki. Eisini vísti Óli Jacobsen á alt tosið um inhabilitet í dag. Men hann helt tað verða lógið, at grannskoðarin hjá Framtaksgrunninum, C. Jespersen í Keypmannahavn, skuldi vera ein teirra, ið mælti til keypið.

– Spurningur er eisini, um ikki mannagongdin hjá nevndini í Framtaksgrunninum er orsøkin til, at so nógv umsóknir verða vístar aftur, helt Óli Jacobsen, sum eisini vísti á, at tað í øllum fyrteiknum er vanligt, at nevndin verður skift út, tá tær fara á heysin.

Nevndin í grunninum hevur verið óskikkad

Lasse Klein úr Kristiliga Fólkaflakkinum tekur undir

við einum framtaksgrunni. Men ikki við hesum, sum órógvur føroyskt vinnulív. Nú má broyting koma í, helt hann, tí grunnurin kappast við privatu virkini og hetta er kappingaravlagandi, helt hann.

– Nevndin hevur eisini verið óskikkad og víst vanvirðing fyr lögtingi og landsstýrið, helt framsøgumaðurin hjá Kristiliga Fólkaflakkinum. Hann helt eisini, at Framtaksgrunnurin kanska kundi verið lagdur saman við øðrum almennum vinnulivsgrunnum - so menn sluppu undan at renna millum ymsu grunnarnar.

Hann helt eisini, at nú er neyðugt við eini uppgjör við danir, sum nú eiga at fáa mótspeið, teir ikki fingur í 1992. – Vit skulu siga dønnum, hvar skápið skal standa, segði kristiliga fólkaflaksmaðurin, sum mælti til eina breiða semju í tinginum um hetta mál.

Politikar skulu ikki býta út pengarnar

Tordur Niclasen úr Miðflokkinum tosaði um teir fyra floksformenninar, sum um árskriftið hildu fjølmiðunum við rumblinum um Framtaksgrunnin og Fiskavirking, men sum kortini als einki hevði upp á seg.

– Tað er umráðandi, at politikararnir ikki sleppa at býta út av grunninum, og tað er einki garanti fyri, at tað fer at ganga betur, fáa

politikararnir størri ávirkan, vísti hann á.

Men at fara at víðgera nevndarlímirnar, tað helt hann vera burtur við.

– At fara at skifta teir út við aðrar persónar, sum dansa eftir ávisum politiskum pípum, tað er eingin loysn, vísti hann á.

Annars var hann samdur við Íðanaðarfalagum um, at grunnurin eigur at verða varðveiddur.

Krøv frá donskum kreditorum víga mest

Helena Dam á Neystabø vísti á, at undantaksreglan gjørdist høvuðsreglan - at grunnurin fór at keypa meiriluta í fyrteikum, Fiskasøluni og Fiskavirking. Hon helt tí, at tað kanska hevði verið rætt at brúkt politiskt vald um árskriftið, tá teir fyra floksformenninar royndi at gera nakað við málið.

Hon vísti á, at Framtaksgrunnurin ikki hevur virkað eftir endamálinum, og at í-løgurnar ikki hava eydnast væl.

– At grunnurin er dansk/føroyskur ger, at krøvini frá donsku kreditorum víga tyngri, enn at skapa eitt sunt vinnulív í Føroyum, segði hon og vísti annars á, at grunnurin skal virka óheftur av politikarum, men tó í tráð við politiska viljan. Hon segði eisini, at vanligt er, at nevnd fer frá, tá einn fyrteika er farin av knóranum - er insolvent.

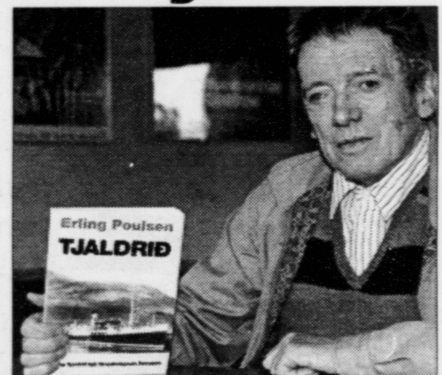
Bók um Tjaldrið

21 ár síðan
Tjaldrið fórst á
Mjóvanesi

Erling Poulsen í Vági hevur givið út bók um Tjaldrið.

Í fjør vóru liðin 50 ár síðan, at Tjaldrið fórst á Mjóvanesi, í ár eru liðin 70 ár síðan sumbingar og aðrir vóru tiltiknu dansferðina í Keypmannahavn, og næsta ár eru 60 ár síðan, at fleir enn hundrad føroysk skúlabørn vóru til tað stóra minningarhaldið á Bellaheji í Keypmannahavn til minnis um, at tað vóru 150 ár síðan, at »stavnshandið« varð avtíð.

Tí helt Erling Poulsen, at tað kanska ikki var heilt burturvið at festa hesar tilburðir á blað, og so

Erling Poulsen høvundur og fyrrverandi lærari í Vági við nýggju bókini um Tjaldrið. Mynd: Jens Kristina

leiðis er henda bók vordin til, sigur høvundin í formælinum.

Tjaldrið rækti skipasam-

bandið millum Føroyar og Keypmannahavn í 21 ár, og tá fór tað mangan brattan.